

Maktabgacha Ta'lim Muassasasida Bolalarning Hayot Faoliyati Xavfsizligi

Munavvar O'rolqizi Muratova

Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedrası o'qituvchisi
Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogic universiteti

Zulfiya Dekhkambaeva

Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent.

ABSTRACT

maqolada maktabgacha ta'lim muassasasida bolalarning hayot faoliyati xavfsizligini tushunchalari ko'rib chiqilgan hamda bolalarning hayot faoliyati xavfsizligini asoslarning asosiy maqsadlari, tamoyillarni va shakllari va analitik tahlil qilingan.

ARTICLE INFO

Received: 10^h October 2022

Revised: 10th November 2022

Accepted: 14th December 2022

KEY WORDS:

maktabgacha ta'lim,
pedagogika, ta'lim sifati,
hayot faoliyati xavfsizligi.

Maktabgacha ta'lim muassasasida bolalarning bolalarning hayot faoliyati xavfsizligini asoslarni shakllantirish dolzarb va muhim muammodir, chunki bu bolalarni xavfsiz xulq-atvor qoidalari to'g'risida xabardor qilish, xavfsiz harakatlar tajribasiga ega bo'lish ob'ektiv zarurati bilan bog'liq. kundalik hayotdagi xatti-harakatlar.

“Hayot faoliyat xavfsizligi” tushunchasi insonning atrof-muhiti – mehnat qilish, o'qish, ovqatlanish, dam olish sharoitlarining qulay, me'yoriy holatini to'g'ri tashkil eta olishga, shuningdek, kishining kundalik turmush tarzida uchrash ehtimoli mavjud bo'lgan turli xavflar, baxtsiz hodisalar, favqulodda vaziyatlarning oldini olish, ular tahdid solganda yoki yuz berganda to'g'ri harakat qilishga o'rgatish, ulardan aziyat chekkan yoki shikastlanganlarga dastlabki yordam berish darajasini bilishga qaratilgan.

Hayot - organizmlarning yashashi va namoyon bo'lishi deb e'tirof etilsa, faoliyat - insonning tashqi olamga faol munosabat shakli, o'zini-o'zi maqsadga muvofiq tarzda o'zgartirish usuli, borlig'ining muhim xususiyati hisoblanadi. Xavfsizlik esa organizmlar, jumladan kishilik jamiyati atrof-muhitining turli ko'lamda sodir bo'luvchi va tavakkalchilikni inobatga oluvchi xavf-xatardan himoyalanganlik darajasiidir.[5]

Hayot faoliyati xavfsizligini tadqiq qilishning asosiy prinsiplari quyidagilardan iborat:

antropotsentriзм prinsipi;

insonga tashqi ta'sirlarning mavjudligi prinsipi;

odamlar uchun xavfsiz muhitni yaratish imkoniyati prinsipi;

odamlar va atrof-muhit o'rtasida xavfsiz o'zaro ta'sirni amalga oshirish usullarini tanlash prinsipi.

Bolani nafaqat xavf-xatardan himoya qilish, balki uni yuzaga kelishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklarga qarshi turishga tayyorlash, eng xavfli vaziyatlar, ehtiyot choralarini ko'rish zarurligi haqida tasavvurni shakllantirish, unga xavfsiz xatti-harakatlar ko'nikmalarini singdirish muhimdir. kundalik hayotda bolaga

o'rnak bo'ladigan ota-onalar bilan birgalikda. Shartli ozod qilishda xavfsizlik tushunchasi ilgari faqat bolalar hayoti va sog'lig'ini himoya qilishni o'z ichiga olgan. Ammo zamonaviy dunyo xavfsizlik muammosiga yondashuvni o'zgartirdi, u ekologik halokat va terrorizm kabi tushunchalarni o'z ichiga oldi.

Bolalarning hayot faoliyati xavfsizligini asoslarni bilan tanishtirishda quyidagi maqsadlar belgilanishi kerak:

- salomatlikni saqlash va mustahkamlash asoslarini shakllantirish;
- xavfsiz xulq-atvorni, xavfli vaziyatlarni oldindan ko'ra bilish, iloji bo'lsa, ulardan qochish va kerak bo'lganda harakat qilish qobiliyatini tarbiyalash.

bo'yicha bolalar bilan ishlash bir qator vazifalarni o'z ichiga oladi:

- maishiy xavf manbalari, xavf tug'ilganda zarur harakatlar bilan tanishish, kundalik hayotda xavfsiz xatti-harakatlar usullari haqida g'oyani shakllantirish;
- ekologik madaniyat asoslarini rivojlantirish, ona tabiatga muhabbat, mas'uliyat va ehtiyotkorona munosabatda bo'lishni tarbiyalash;
- malakali yo'l harakati qatnashchisini tarbiyalash;
- o'zaro yordam va do'stlik tuyg'usini tarbiyalash.

Ushbu vazifalarni amalga oshirish va xavfsizlikning dastlabki asoslarini shakllantirish quyidagi asosiy tamoyillarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi:

- avvalgisida allaqachon o'zlashtirilgan narsalarga tayanadi;
- mavjudlik (materialning murakkabligi bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda yuzaga keladi);

- faoliyatga kiritish (o'yin, kognitiv, qidiruv va boshqa turlar);
- ko'rinish (xavfsizlik eng yaxshi boy tasviriy material orqali idrok etiladi);
- dinamizm (turli faoliyat turlarida vazifalarni birlashtirish);
- psixologik qulaylik (stress omillarini olib tashlash).

O'quv jarayonini tashkil etish shakllari:

- maxsus tashkil etilgan faoliyat;
- she'rlarni yodlash;
- fotografik materiallar to'plami;
- o'yinlar - darslar;
- xavfsiz xulq-atvor qoidalarini o'rganish;
- suhbatlar;
- didaktik o'yinlar;
- ochiq o'yinlar;
- badiiy adabiyot o'qish;
- mavzu bo'yicha rasmlarni ko'rish;
- kuzatishlar;
- ekskursiyalar;
- teatrlashtirilgan tomoshalar;
- hikoya - rolli o'yinlar;
- o'yinlar - treninglar;
- multfilmlarni tomosha qilish;
- mehnat faoliyati;
- samarali faoliyat;
- topishmoqlarni taxmin qilish;
- o'yin-kulgi;
- to'g'ri va noto'g'ri xatti-harakatlar holatlarini o'ynash;
- qiziqarli odamlar bilan uchrashish;
- turli musobaqalarda ishtirok etish;
- kattalarning shaxsiy namunasi.

An'anaviy ta'lim shakllari bilan bir qatorda, turli tadbirlarni tashkil etish va bolalarning tajribalarini o'zlashtirishga katta e'tibor berilishi kerak. Biz bolalarda shakllantirgan hamma narsa, ular haqiqiy hayotda, amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishi kerak.

Bola turli xil hayotiy vaziyatlarga tushib qoladi, bunda u shunchaki chalkashib ketishi mumkin. Birinchidan, bolalarga inson tomonidan umumiy qabul qilingan xulq-atvor normalari to'g'risida zarur bilimlarni berish kerak. Ikkinchidan, ma'lum bir vaziyatda adekvat, ongli ravishda harakat qilishni o'rgatish, maktabgacha yoshdagi bolalarga uyda, ko'chada, parkda, transportda xatti-harakatlarning elementar ko'nikmalarini egallashga yordam berish, uchinchidan, maktabgacha yoshdagi bolalarda mustaqillik va mas'uliyatni rivojlantirish.

Xavfsiz, sog'lom turmush tarzini ta'minlash muammolarini faqat kattalar va bolaning teng huquqli doimiy muloqoti bilan hal qilish mumkin: biz birgalikda qiyin vaziyatdan chiqish yo'lini qidiramiz, muammoni birgalikda muhokama qilamiz, muloqot qilamiz. , biz birgalikda o'rganamiz, kashfiyotlar qilamiz, biz hayratda qolamiz.

References:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022- yil 18 yanvarda PF-60- son bilan tasdiqlangan "2022- 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 sentyabrdagi PF-5198-son "Maktabgacha ta'lim tizimi boshqaruvini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari ro'g'risida"gi Farmoni
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22-dekabrda "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 802-son Qarori
4. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrda O'RQ-595-son "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi Qonuni.
5. A.N.Amonov. Sport ta'lim muassasalarida hayot faoliyati xavfsizligi: o'quv qo'llanma. Toshkent-2021-y.-207 b.
6. Akhmedov, B. A., Askarova, M. R., Xudayqulova, F. B., Tojiboeva, G. R., Artikova, N. S., Urinova, N. S., ... & Omonova, S. M. (2022). PEDAGOGICAL SCIENCE EDUCATION MANEGMENT IN TEACHING SCIENCE OF PEDAGOGICAL SCIENCES. *Uzbek Scholar Journal*, 10, 529-537.
7. Vladimirovich, G. Y. (2022). PRECEDENT-RELATED NOMINALS: CLASSES AND ORIGINS. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(12), 212-217.
8. Musayev, N. U. (2022). SKILLS OF PATRIOTIC EDUCATION OF STUDENTS IN MUSIC LESSONS. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 482-486.
9. Abdullaeva, B. P. (2022). Use of Team Sports in Physical Education Activities in Preschool Educational Organizations in Our Country and Abroad. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 12, 116-120.
10. Abdullaeva, B. P. (2022). Analysis of the Level of Proficiency in the Elements of Playing Football by Children of Senior Preschool Age. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 9(4), 110-115.
11. Abdullayeva, B. P. (2022). Physical Education of Preschool Children Cultivate Qualities. *International Journal of Innovative Research in Science Engineering and Technology*, 11(3), 2212-2214.
12. Abdullaeva, B. P. (2021). Football as a means of Physical Education. *Current Research Journal of Pedagogics*, 2(08), 72-76.
13. Abdullaeva, B. P. (2021). Teaching a Child to Play Football from a Youth. *The American Journal of Interdisciplinary Innovations Research*, 3(04), 147-151.
14. Абдуллаева, Б. П. (2021). Футбол в дошкольном возрасте: проблемы и решения. *Экономика и социум*, (8), 336-340.
15. Abdullayeva, B. P. (2021). Boshlang'ich futbol elementlari shartlari va vazifalarini klaster asosida o'rgatish. *Academic research in educational sciences*, 2(CSPI conference 1), 18-22.
16. Abdullayeva, B. P. (2021). The Main Criteria Used in Teaching the Elements of Football in Preschool Education. *Экономика и социум*, (4-2), 854-859.